

พจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย



นางยศล สินเจิมศิริ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาอักษรศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาบรรณารักษศาสตร์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2538

ISBN 974-631-469-6

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

116588964

SUBJECT DICTIONARIES PUBLISHED IN THAILAND



Mrs. Yukol Sinjermsiri

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Arts

Department of Library Science

Graduate School

Chulalongkorn University

1995

ISBN 974-631-469-6

หัวข้อวิทยานิพนธ์

พจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย

โดย

นางยุคล สีนเจิมศิริ

ภาควิชา

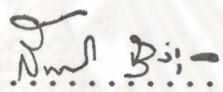
บรรณารักษศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษา

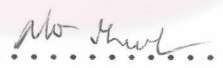
รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ




บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยฉบับนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

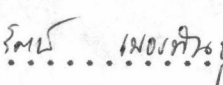

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร. สันติ ฤงสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์


..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ศจี จันทวิมล)


..... อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ)


..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. พิมพ์รำไพ เปรมสมิทธิ์)


..... กรรมการ
(อาจารย์ จินดารัตน์ เบอรพันธ์)



พิมพ์ต้นฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

บุคคล สิ้นเจิมศิริ : พจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย (SUBJECT
DICTIONARIES PUBLISHED IN THAILAND) อ.ที่ปรึกษา : รศ.ชลัษฎพร เหมะรัชตะ.
179 หน้า. ISBN 974-631-469-6

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมาย เพื่อศึกษาพจนานุกรม เฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย
ในด้านผู้จัดทำ ปีที่พิมพ์ ความแพร่หลายและความทันสมัย ขอบเขตเนื้อหาสาขาวิชาของพจนานุกรม เฉพาะ
วิชา และโครงสร้างของพจนานุกรมในด้านการนำเสนอศัพท์ จำนวนภาษาและจำนวนคำศัพท์ที่นำเสนอ
การจัดเรียง และลักษณะอื่น ๆ

ผลการวิจัย พบว่าพจนานุกรม เฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทยส่วนใหญ่จัดทำ
โดยบุคคลคนเดียว และส่วนใหญ่จัดทำโดยหน่วยงานภาคเอกชน และจัดพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ.
2531-2535 มีการผลิตพจนานุกรม เฉพาะวิชาในประเทศไทยไม่แพร่หลายมากนัก ส่วนใหญ่มีการ
จัดทำเพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น ส่วนใหญ่เป็นพจนานุกรม เฉพาะวิชาในสาขาวิชาสังคมศาสตร์
โครงสร้างการนำเสนอศัพท์เป็นแบบ "ศัพท์หลัก-ศัพท์เทียบ-นิยามศัพท์" มากที่สุด และเป็นพจนานุกรม
2 ภาษา คือ ภาษาอังกฤษ-ไทย มากที่สุด มีจำนวนคำศัพท์หลักมากกว่า 1,000 คำ แต่ไม่เกิน
60,000 คำ จัดเป็นพจนานุกรมฉบับกระเป๋ามากที่สุด มีการจัดเรียงคำศัพท์ตามลำดับตัวอักษรมากที่สุด
และส่วนใหญ่ไม่มีภาพประกอบ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา
สาขาวิชา
ปีการศึกษา 2537

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

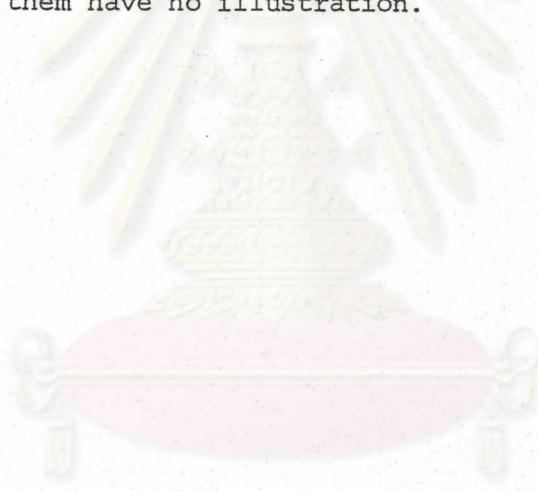


C310502 : MAJOR LIBRARY AND INFORMATION SCIENCE
KEY WORD: SUBJECT DICTIONARY/ REFERENCE BOOK

YUKOL SINJERMSIRI : SUBJECT DICTIONARIES PUBLISHED IN
THAILAND. THESIS ADVISER : ASSI. PROF. CHALAIPOORN HEMARACHATA.
179 pp. ISBN 974-631-469-6

The objectives of this research are to study the subject dictionaries published in Thailand, their authors, publishers, date of publications, distribution, currency, scope of contents, entry structures, languages, number of headwords, arrangement, and other features.

Findings are that most of the subject dictionaries published in Thailand are prepared by individual person, published by the private agencies, and mostly published between 2531-2535 B.E. It is also found that the main subject matter is social sciences, generally provide entries in the form of "Headword-Equivalent word-Meaning", mostly are bilingual dictionaries published in English-Thai. Most of the subject dictionaries contain more than 1,000, but less than 60,000 headwords which are supposed to be the pocket dictionaries, generally arranged headwords in alphabetical order, and most of them have no illustration.



ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ภาควิชา บรรณารักษศาสตร์ ลายมือชื่อนิติ วิมลรัตน์
สาขาวิชา บรรณารักษศาสตร์และสารนิเทศศาสตร์ ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา วิมลรัตน์
ปีการศึกษา 2537 ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม -



กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์นี้สำเร็จได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ชลัยพร เหมะรัชตะ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้กรุณาตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ของวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อันมีคุณค่ายิ่ง รองศาสตราจารย์ศจี จันทวิมล ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.พิมพ์ร่ำไพ เปรมสมิทธิ และอาจารย์จินดารัตน์ เบอร์พันธุ์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาแนะนำเพิ่มเติมและตรวจแก้ไขวิทยานิพนธ์โดยละเอียด ซึ่งทำให้วิทยานิพนธ์นี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้วิจัยซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง และขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ทุกท่านไว้ ณ ที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบคุณ คุณทรงศรี สันติทรัพย์ ที่ให้คำปรึกษาในการวิเคราะห์ข้อมูล คุณฉวีวรรณ ทวีทรัพย์เสน ที่อำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลในหอสมุดแห่งชาติเป็นพิเศษ คุณสุกัญญา มุกฎอรฤดี คุณสุมมนา วัสสระ และคุณอมรรัตน์ ศรีสุรภานนท์ ที่ยินดีช่วยเหลือและให้คำแนะนำอันเป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัย ขอขอบคุณ คุณพัชรี ภูริเทเวศร์ คุณแววตา เตชะทวิวรรณ คุณสุนัย โลกนิยม คุณอำพร ชารารัตนกุล คุณเอิบลาภ เลิศวิธิ และเพื่อนร่วมงานทุกท่านที่ให้กำลังใจและมีความเอื้อเฟื้อต่อผู้วิจัยด้วยดีเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบคุณบรรณารักษ์และเจ้าหน้าที่ห้องสมุดทุกแห่งที่อำนวยความสะดวกในการรวบรวมข้อมูลการวิจัย

ที่สุดนี้ ขอขอบพระคุณคุณแม่ คุณสุนันท์ สุทนต์พิณและครอบครัว คุณอารี บุรณะกุลและครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจแก่ผู้วิจัยตลอดมา

คุณประโยชน์จากวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบคุณความดีนั้นแก่บุพการีและคณาจารย์ทุกท่านผู้ให้การศึกษแก่ผู้วิจัย หากมีข้อผิดพลาดประการใดผู้วิจัยขอน้อมรับแต่ผู้เดียว

ยศล สินเจิมศิริ

เมษายน 2538



สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมุติฐานของการวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	8
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย	9
คำอธิบายศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	10
2 ปรัชศน์วรรณกรรม	11
ความหมายของพจนานุกรม	11
ประเภทของพจนานุกรม	12
ประโยชน์ของพจนานุกรม	15
พจนานุกรมเฉพาะวิชา	17
การผลิตพจนานุกรมเฉพาะวิชาในต่างประเทศ	19
การผลิตพจนานุกรมเฉพาะวิชาในประเทศไทย	20
วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	22

3	วิธีดำเนินการวิจัย	25
	ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	25
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	26
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	27
	การวิเคราะห์ข้อมูล	30
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	32
	ประเภทของผู้จัดทำพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตใน	
	ประเทศไทย.....	34
	ความแพร่หลายและความทันสมัยของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	
	ที่ผลิตในประเทศไทย	37
	ขอบเขตเนื้อหาสาขาวิชาของพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิต	
	ในประเทศไทย	40
	โครงสร้างการนำเสนอศัพท์ของพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่	
	ผลิตในประเทศไทย	56
	ภาษาของคำศัพท์ ลักษณะการให้นิยามศัพท์และประเภท	
	ของพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย	58
	จำนวนคำศัพท์หลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตใน	
	ประเทศไทย	66
	การจัดเรียงคำศัพท์หลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิต	
	ในประเทศไทย	67
	ภาพประกอบของพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย	69

5	สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
	สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล	71
	ข้อจำกัดในการวิจัย	83
	ข้อเสนอแนะจากการวิจัย	84
	แนวทางการวิจัยในอนาคต	85
	รายการอ้างอิง	86
	ภาคผนวก	88
	ก. แบบสำรวจข้อมูลพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย	89
	ข. รายชื่อพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทย	105
	ค. รายชื่อพจนานุกรมเฉพาะวิชาที่ผลิตในประเทศไทยจำแนกตาม ISCED (International Standard Classification of Education)	158
	ประวัติผู้เขียน	179

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ผู้จัดทำด้านเนื้อหาพจนานุกรมเฉพาะวิชา	34
2	ผู้จัดพิมพ์พจนานุกรมเฉพาะวิชา	36
3	จำนวนครั้งที่พิมพ์	38
4	ปีที่พิมพ์	39
5	สาขาวิชาหลักและสาขาวิชาย่อยของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	42
6	สาขาวิชาหลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชา จำแนกตามผู้จัดทำ ด้านเนื้อหา	48
7	ภาษาของศัพท์หลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชา จำแนกตาม ประเภทของผู้จัดพิมพ์	51
8	สาขาวิชาหลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชา จำแนกตามปีที่พิมพ์	54
9	โครงสร้างการนำเสนอศัพท์ของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	57
10	ภาษาของศัพท์หลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	59
11	ภาษาของศัพท์ที่เทียบของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	61
12	ภาษาของนิยามศัพท์ของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	63
13	ลักษณะการให้นิยามศัพท์	64
14	ประเภทของพจนานุกรมเฉพาะวิชา จำแนกตามภาษา	65
15	จำนวนคำศัพท์หลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	66
16	การจัดเรียงคำศัพท์ของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	68
17	ภาพประกอบจำแนกตามสาขาวิชาหลักของพจนานุกรมเฉพาะวิชา	70